

LÄRARHANDLENING TILL

GRÖNSÖVER

AV PÄR SAHLIN

INLEDNING

Det här är en lärarhandledning till boken *Crossover* av den amerikanska författaren Kwame Alexander, översatt till svenska av Jason Timbuktu Diakité. Boken ges ut av bokförlaget Natur & Kultur. I lärarhandledningen presenteras förslag på hur du tillsammans med dina elever kan arbeta med boken före, under och efter läsningen. Här finns bland annat uppgifter där eleverna får träna olika lässtrategier, diskutera bokens innehåll och göra kopplingar till sig själva, sin omvärld och andra texter samt pröva på olika muntliga och skriftliga övningar. Uppgifterna i lärarhandledningen har tydliga kopplingar till läroplanens förmågor, centrala innehåll och kunskapskrav i svenska.

HUR KAN DU ARBETA MED CROSSOVER I KLASSRUMMET?

Det finns förstås olika sätt att ta sig an ett skönlitterärt verk i klassrummet. I lärarhandledningen till *Crossover* finns en grundstruktur där du som lärare inleder arbetet med förberedande övningar och högläsning av de första sidorna av boken för att sedan låta eleverna läsa allt mer på egen hand.

Efter varje avsnitt i boken (det finns 6 stycken) kan eleverna arbeta strukturerat med uppgifter, diskussionsfrågor samt muntliga och skriftliga övningar både enskilt och tillsammans med övriga i gruppen. Många av diskutera-uppgifterna kan du låta eleverna först lösa tillsammans i par eller i mindre grupper för att sedan avsluta med en gemensam diskussion i hela gruppen.

Under rubriken *Efter läsningen* får eleverna sammanfatta det de har läst i ett boksamtal. I avsnittet finns också ett poesiavsnitt och ett genresaavsnitt där eleverna får träna både muntlig och skriftlig produktion av dikter, journalistik och skönlitteratur.

Upplägget är dock flexibelt och du kan välja ut de delar som du tycker passar din elevgrupp eller ditt sätt att arbeta. Du kan till exempel arbeta med enbart innehållsfrågor under läsningen för att efter läsningen ha ett samlat boksamtal utifrån några av diskussionsfrågorna. Skrivuppgifterna som finns till varje avsnitt kan du också arbeta med efter läsningen.

Med hjälp av lärarhandledning till *Crossover* kan du arbeta strukturerat och språkutvecklande med din elevgrupp. Och det är verkligen en bok som inbjuder till diskussion, reflektion och eget skapande! Uppmuntra till elevaktiva situationer och ge dina elever stöttning när de utifrån bokens innehåll och form ska skapa sina egna texter. Min förhoppning är att *Crossover* ska ge eleverna en läsupplevelse utöver det vanliga och att de finner glädje och kreativitet i att läsa och skriva skönlitteratur och poesi.

Pär Sahlin, lärare, läromedelsförfattare och barn- och ungdomsboksförfattare.

PRESENTATION AV BOKEN CROSSOVER

Här nedanför följer en kort presentation av bokens författare, översättare samt bokens handling, uppbyggnad och språk.

BOKENS FÖRFATTARE OCH ÖVERSÄTTARE

Kwame Alexander är poet, författare och lärare och har skrivit ett tjugotal böcker för barn och ungdomar. För boken *Crossover* vann han Newberymedaljen för bästa amerikanska barnbok 2015. Kwame Alexander har skrivit böcker för barn i olika åldrar, bland annat bilderböckerna *Animal ark* och *Surf's up* för de yngre barnen och romanerna *Booked*, *He said she said* och *Solo* för äldre barn och ungdomar. *Crossover* är den första av Kwame Alexanders ungdomsromaner som har översatts till svenska. Sedan tidigare finns bilderboken *Surfdags (Surf's up)* på svenska.

På frågan om vad som inspirerade honom att skriva *Crossover* svarar Kwame Alexander att han ville skriva en berättelse om sport, familj, vänskap och den första kärleken, sådana saker om var viktiga när han själv var tonåring.

På frågan varför han valde att skriva i diktform svarar han att dikter var den genre som på bästa sätt kunde återspegla energin, rörelsen och pulsen från en basketmatch. Kwame Alexander är övertygad om att poesi kan förändra världen och han har förutom sina poesiböcker även skrivit ett pedagogiskt material (*Page-to-Stage Writing and Publishing Program*) för att inspirera ungdomar att skriva och publicera sina egna dikter. Kwame Alexander hävdar att om man ska få motvilliga läsare att läsa böcker ska man börja med poesi. Han citerar en ung läsare av *Crossover* som exempel: "När jag först öppnade boken och såg att det var dikter tänkte jag usch, men när jag sedan började läsa dikterna kunde jag inte lägga ifrån mig boken. Det var bra dikter och de berättade en historia. Den bästa någonsin." Du kan läsa mer om Kwame Alexander och hans böcker på hans hemsida www.kwamealexander.com.

Jason Diakité har översatt *Crossover* till svenska. Jason, kanske mer känd under sitt artistnamn Timbuktu, är verksam som hiphopartist, programledare och författare. Han har gett ut ett tiotal skivor och har haft flera stora hits med bland annat låtarna *Alla vill till himmelen men få vill ju dö*, *The botten is nådd* och *Resten av ditt liv*. Han debuterade som författare med självbiografen *En droppe midnatt* (Albert Bonniers förlag 2016), som under hösten 2017 också blev en scenföreställning. Du kan läsa mer om Jason Diakité på hans hemsida www.timbuk.nu.

BOKENS HANDLING

Huvudpersonen i *Crossover* är Josh Bell, snart 13 år. Han går tillsammans med sin tvillingbror Jordan, även kallad JB, i sjuan på Reggie Lewis Junior High. Bröderna är stjärnor i skolans basketlag. Josh är forward och JB är shooting guard. Brödernas pappa är ett före detta basketproffs, som på alla sätt stöttar och pushar sina söner till att bli framgångsrika basketspelare. Mamman är biträdande rektor på pojkarnas skola.

Josh's stora mål är att laget ska ta hem distriktsmästerskapet. Och allt är upplagt för att det ska bli så. Josh, som är en ordkonstnär och rappare, känner sig starkare och bättre än någonsin. Med hjälp av rim och rytm och bländande basket formar han sitt vägvinande spel.

Men saker och ting blir inte riktigt som Josh har tänkt sig, Under terminen börjar han och JB glida ifrån varandra då JB skaffar sig en flickvän. Konflikten mellan de två trappas upp, vilket leder till att Josh blir avstängd från basketen och att JB slutar att prata med honom.

Brödernas pappa, som under lång tid har försummat sin hälsa, får en hjärtattack och hamnar på sjukhus. Tvillingarna hanterar pappans sjukdom, och senare också hans död, på lite olika sätt. För Josh blir basketen, orden och rytterna ett sätt för honom att hantera sorgen och att hitta sin egen inre styrka igen.

BOKENS UPPBYGGNAD

Boken *Crossover* består av korta kapitel skrivna som prosalyriska dikter. Dikterna i sin tur är skrivna i en mängd olika former och genrer, vilket gör att bokens innehåll ligger fint med bokens titel. De olika genrerna återkommer flera gånger i boken, vilket gör att läsaren snart upptäcker ett mönster i bokens uppbyggnad. Här finns dikter inspirerade från rap- och hiphopmusiken och vars grafiska struktur på ett tydligt sätt konkretiserar dikternas innehåll, här finns basket(levnads)regler skrivna som korta aforismer, här finns listor, sms, brev, artiklar, ordbokstexter och muntliga matchreferat. Tillsammans bildar hopkoket av olika texter en både lättläst och väl sammanhållen berättelse om en omvälvande tid i Josh Bells liv.

Boken är indelad i sex avsnitt, som i sin tur illustrerar delarna i en basketmatch: *Uppvärmning, Första perioden, Andra perioden, Tredje perioden, Fjärde perioden* och *Övertid*. Uppbyggnaden speglar också den ”match” som Josh går i sitt liv.

BOKENS SPRÅK

Som nämnts ovan består boken av prosalyriska dikter. Det som får boken att glimra är sättet som Kwame Alexander och översättaren Jason Diakité behandlar språket. Här finns en tydlig ung berättarröst i form av Josh, som förutom att vara en duktig basketspelare också älskar ord. Och det märks i sättet som han berättar sin historia. Här finns hisnande rim, kaxiga ordlekar, underfundiga namn, lekfulla liknelser, metaforer och onomatopoetiska uttryck. Det syns (och hörs) tydligt hur inspirerad Josh är av rap- och hiphopmusik och att det är hans sätt att kommunicera med sig själv och med sin omvärld. Josh formar sin identitet kring språket. Språket och sökandet efter att förstå det, blir ett sätt för honom att förstå sig själv. Det märks allra tydligast i de ordboksliknande dikter där han förklarar svåra ord som han har hört och som han sedan exemplifierar med exempel ur sitt eget liv.

BOKENS TEMA

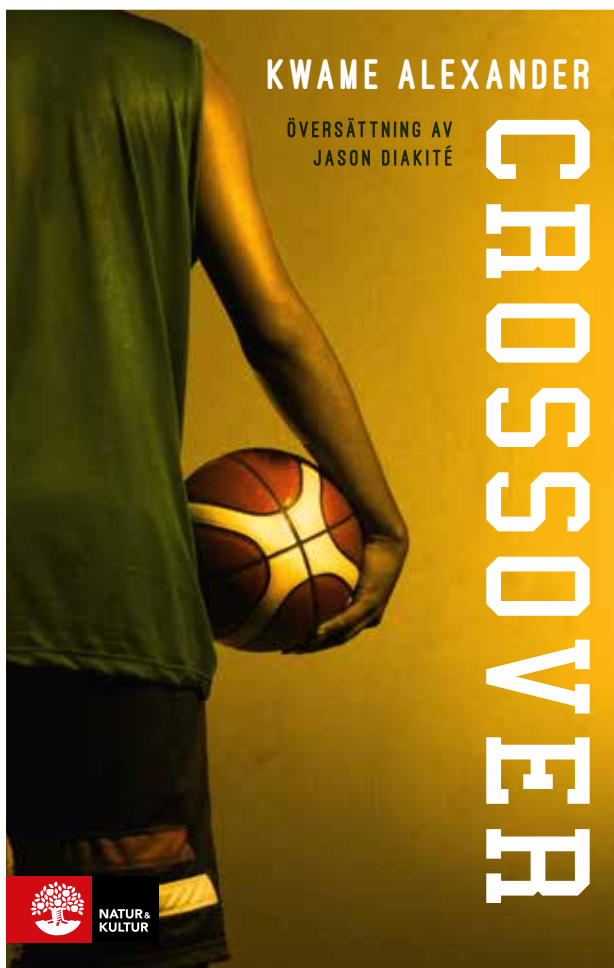
Även om *Crossover* vid en första anblick tycks handla om basket så finns det i boken många intressanta, viktiga och känslomässiga teman som är värda att samtala och diskutera kring, bland annat syskonkärlek och syskonrivalitet, föräldraskap och uppfostran, förälders sjukdom och död, sorg, försoning samt lycklig och olycklig kärlek.

FÖRE LÄSNINGEN

För att ge eleverna en förståelse för bokens uppbyggnad, innehåll och språk följer här nedanför några tips på hur du kan förbereda eleverna före läsningen. Alla frågor och uppgifter finns som kopieringsunderlag.

OMSLAGET OCH BAKSIDAN

Låt eleverna titta på omslaget och läsa baksidestexten av boken. Be dem att tillsammans med en kamrat diskutera frågorna på **kopieringsunderlag 1**. Avsluta med en gemensam diskussion i klassen.

- 1 Boken heter *Crossover*. Har du hört talas om det ordet förut? I vilka sammanhang då? (Om du inte har hört ordet kan du slå upp det i en engelsk ordbok eller googla det) Vad tror du att ordet betyder i den här boken?
- 2 Vad föreställer omslaget?
- 3 Vad heter författaren som har skrivit boken? Vem har översatt boken?
- 4 Vad för typ av genre är boken tror du? Förklara varför du tror så.
- 5 Vad tror du att boken kommer att handla om utifrån det du vet om titeln, omslaget och baksidestexten?
- 6 Känner du till några andra böcker som påminner om *Crossover*?

BASKETREGLER OCH TERMER

I boken finns gott om referenser till basket, inte minst titeln på boken, *Crossover*, som är namnet på en särskild dribbling. För att ge eleverna en förförståelse för bokens sportsliga innehåll finns det en poäng i att presentera några grundläggande regler och termer från basketen, till exempel *crossover*, *stegfel*, *dunk*, *lay-up*, *straffkast*, *två-poängare* och *trepoängare*. Har du elever i klassen som spelar basket kan du låta dem lära de andra i klassen och på så sätt göra eleverna delaktiga i lärprocessen. Informera även skolans idrottslärare om att ni läser boken. Kanske kan eleverna spela basket på idrotten?

Låt eleverna söka efter basketregler på internet och be dem göra en lista över olika begrepp och regler som hör till sporten. Denna övning kan även passa att göra under läsningen då fler termer dyker upp i texten som kan behöva förklaras.

BASKETKLIPP

Bokens titel, *Crossover* syftar på en dribbling inom basket. Visa ett filmklipp från exempelvis Youtube hur dribblingen går till.

I boken nämns ett antal kända amerikanska basketspelare, bland annat Kevin Durant, LeBron James, Chris Paul, Earvin "Magic" Johnson, Earl Manigault och Michael Jordan. Visa filmklipp från Youtube på några av spelarna eller sök information om dem på internet.

LYSSNA PÅ RAP, HIPHOP OCH JAZZ

I *Crossover* är musik ett viktigt inslag. Dels skriver Josh rapliknande texter som påminner om texter som framförs till musik. Dels har Josh fått sitt smeknamn efter en jazzlåt som hans pappa tycker om. Som inspiration, och som förklaring till varför flera dikter ser ut som de gör i boken, kan det vara värt att lyssna på den typ av musik som nämns och hörs i boken.

Jason Diakité, som har översatt boken till svenska, är för många mer känd som hiphopartisten Timbuktu. Jasons texter och sätt att framföra dem påminner en del om Joshs sätt att skriva. Lyssna på någon låt av Timbuktu, exempelvis *Resten av ditt liv*, *Spring*, *Landa* eller *Bananskal blues*.

Jazzmusikern Horace Silver nämns i boken, vars låt *Filthy McNasty* har gett Josh hans smeknamn. Lyssna på låten. Den finns på skivan *Portrait*.

UNDER LÄSNINGEN

Att tillsammans med eleverna samtala, diskutera och bearbeta bokens innehåll, uppbyggnad, språk och budskap hjälper dem att förstå det de läser. Det hjälper dem också att upptäcka strategier för att tala, tänka och skriva om det de läser. Sträva efter elevaktiva lektioner där alla elever får komma till tals, till exempel genom att låta eleverna först tänka på egen hand, sedan samtala med en kamrat för att sedan avsluta med gemensam diskussion. Visa också eleverna hur du använder dig av lässtrategier genom att tänka högt om hur du gör förutsägelser, ställer frågor till texten, kopplar den till dig själv, din omvärld eller andra texter. Ett tips är att du visar och modellerar i början av läsningen (till exempel avsnittet *Uppvärmning* på sidan 3–22) för att sedan låta eleverna läsa och diskutera mer självständigt och med varandra.

I kopieringsunderlagen som hör till rubriken *Under läsningen* finns frågor och uppgifter som eleverna kan arbeta med. Till varje avsnitt hör även skrivövningar som även fungerar att arbeta med efter läsningen.

UPPVÄRMNING SIDAN 3-22

Läs den första dikten, ”Dribblar” på sidan 5 högt för eleverna eller lyssna på den (finns inläst under www.nok.se). Be eleverna att följa med i sina böcker. Be dem sedan i par diskutera frågorna på **kopieringsunderlag 2** fråga 1–5. Avsluta med en gemensam diskussion i hela klassen.

Läs därefter sidan 6–14 (från ”Josh Bell till dikten ”Jordan Bell”) högt för eleverna. Alternativt att eleverna turas om att läsa högt eller läsa på egen hand. Be eleverna besvara frågorna 6–12 + diskussionsuppgiften 13 tillsammans i par eller i mindre grupper innan ni avslutar med en gemensam diskussion.

Läs därefter sidan 15–22 (från ”På väg till matchen” till ”Basketregel nr 1”). Läs högt eller låt eleverna läsa på egen hand. Be eleverna besvara frågorna tillsammans i par eller i mindre grupper innan ni avslutar med en gemensam diskussion. Visa gärna hur du gör när du använder dig av olika lässtrategier och hur du tar dig an frågorna till avsnittet.

INNEHÅLL - 'DRIBBLAR' SIDAN 5

- 1 Var någonstans utspelar sig dikten?
- 2 Vad händer i dikten?
- 3 Vem tror du att jaget är? Hur gammal är personen? Vad tycker personen om sig själv? Förklara med hjälp av texten hur du tänker.
- 4 Försök att med egna ord förklara hur dikten ser ut. Varför tror du att dikten ser ut som den gör?
- 5 Kan du hitta några rim eller andra språkliga knep i dikten?

INNEHÅLL - FRÅN 'JOSH BELL' TILL 'JORDAN BELL' SIDAN 6-14

- 6 Vad får du veta om huvudpersonen Josh Bell?
- 7 Varför kallas Josh för *Filthy McNasty*?
- 8 Vad tycker Josh om sitt smeknamn?
- 9 Volvo Duett och Corvette är namn på bilmärken. Vad tror du att det är för skillnad på en Volvo Duett och en Corvette?
- 10 Vad får du veta om övriga personer i Josh Bells familj?
- 11 Vad tycker JB om att göra, förutom att spela basket?
- 12 I texten nämns flera namn, exempelvis Kevin Durant, LeBron, Chris Paul, Magic, Earl Manigault och Michael Jordan. Vilka är de? Förklara med hjälp av texten eller sök på internet.

DISKUTERA

- 13 Josh har ett smeknamn som han både tycker om och inte. Har du något smeknamn? Hur fick du det? Varför kallas du det? På vilka olika sätt kan smeknamn användas?

INNEHÅLL - FRÅN 'PÅ VÄG TILL MATCHEN' TILL 'BASKETREGEL NR 1' SIDAN 15-22

- 14 Vad är den viktigaste anledningen till att Josh har dreads?
- 15 Vad är en mästerskapsring?
- 16 Vad har du fått veta om Joshs föräldrar?
- 17 Vad menar Joshs pappa med sin första basketregel?
- 18 Vad tror du kommer att hända längre fram i boken?

FÖRSTA PERIODEN SIDAN 23-87

Låt eleverna läsa *Första perioden* på egen hand. Låt dem sedan svara på frågorna och göra uppgifterna som finns på **kopieringsunderlag 3**. Låt eleverna tänka på egen hand, sedan tillsammans med en kamrat för att sedan avsluta med en gemensam diskussion i hela klassen.

INNEHÅLL

- 1 Sammanfatta avsnittet *Första perioden* i 2–4 meningar.
- 2 Vad var det Josh och JB slog vad om?
- 3 Vem vinner vadet?
- 4 Vad är det som är en *katastrof* för Josh?
- 5 Varför tror du att Joshs mamma inte låter pappan äta av allt på buffén på restaurangen?
- 6 Vad är det för information om pappan som bröderna hittar i sina föräldrars garderob?
- 7 Vad är en crossover/korsdribbling? Försök att utifrån Joshs förklaring på sidan 31 berätta för varandra hur en sådan dribbling går till. Sök sedan efter filmklipp där du kan titta på hur en crossover i basket går till.
- 8 Varför säger inte Josh att det är inte är han som har skickat lappen?
- 9 Vad tror du kommer att hända längre fram i boken?

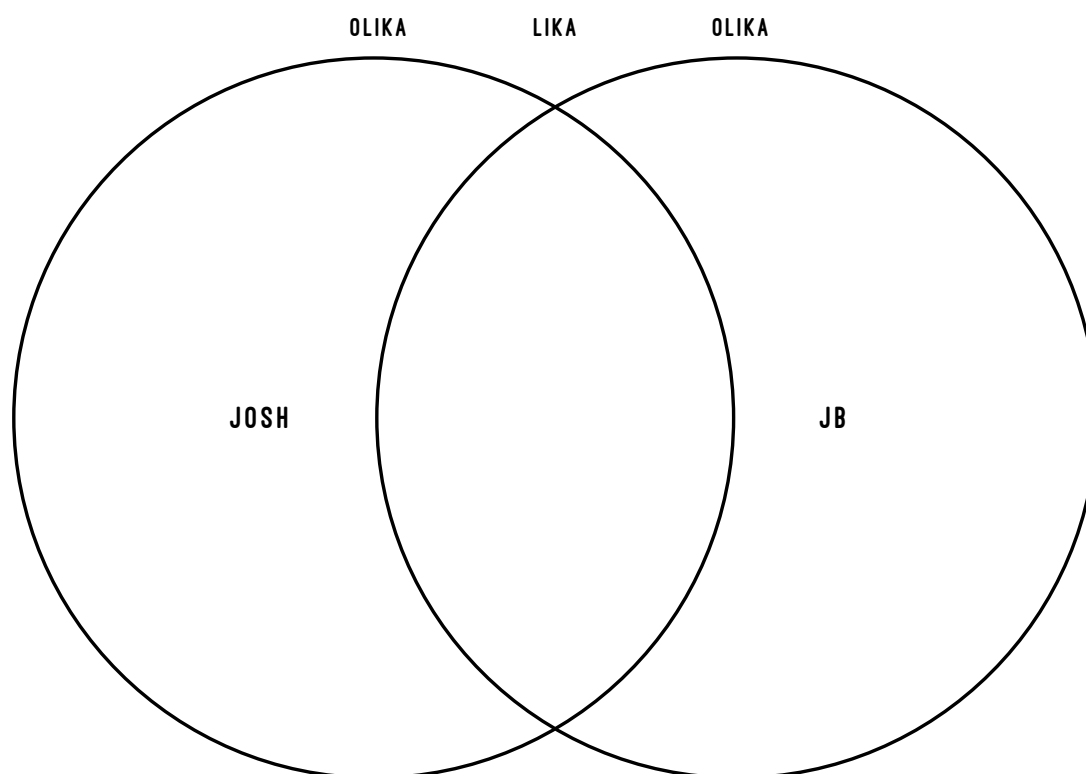
DISKUTERA

- 1 Boken beskriver relationerna i en familj. Vilka andra texter har du läst, sett eller hört som du tycker påminner om *Crossover*. På vilket sätt är de lika eller olika?
- 2 Josh och JB är syskon men också bästa vänner. Du kanske också har ett syskon eller en vän. På vilket sätt kan du känna igen dig i bröderna och deras relation?

UPPGIFTER

- 1 Josh och JB är identiska tvillingar, ändå är de olika på många sätt och vis. Använd all information som du har fått om bröderna för att göra en lista (eller ett Venndiagram, se nedan) över brödernas likheter och olikheter.

VENNDIAGRAM

- 2a En liknelse är när man jämför någon eller något med någon eller något annat, till exempel *hal som en ål*. Läs dikten "På slutet av uppvärmningen försöker brorsan dunka" på sidan 26–27 och hitta minst tre liknelser i texten.
- 2b Skriv tre egna liknelser som börjar med:
Klassrummet är som ...
Mina armar är som ...
Min hjärna är som ...
- 3 Josh gillar ord. Han gillar också att förklara vad orden betyder, likt en ordbok. I avsnittet förklarar han orden *crossover*, *katastrof*, *patellatendinit*, *förtjusande* och *hypertoni*. Han ger också exempel från sin eget liv hur orden kan användas i tal och skrift. Tillsammans blir det som en ordkunsapsdikt. Välj ett eget ord från boken och skriv en egen ordkunsapsdikt

ANDRA PERIODEN SIDAN 89-136

Låt eleverna läsa *Andra perioden* på egen hand. Låt dem sedan svara på frågorna och göra uppgifterna som finns på **kopieringsunderlag 4**. Låt eleverna tänka på egen hand, sedan tillsammans med en kamrat för att sedan avsluta med en gemensam diskussion i hela klassen.

INNEHÅLL

- 1 Sammanfatta avsnittet *Andra perioden* i 2–4 meningar.
- 2 Hur märks det att JB har blivit kär? Ge minst två exempel från texten.
- 3 Vad tycker Josh om att JB har blivit kär? Förklara med hjälp av texten.
- 4 På vilket sätt är det *ironiskt* att JB inte vill prata med Fröken Iste när hon ringer?
- 5 Varför berättar mamma historien om farfars dåliga matvanor för Josh?
- 6 Hur reagerar pappa när Josh försöker få honom att gå till doktorn?
- 7 I sista dikten på sidan 135–136 får vi veta att Joshs passning ger JB näsblod. Men varför kastar Josh bollen så hårt? Ge minst två exempel från texten.
- 8 Vad tror du kommer att hända längre fram i boken?

DISKUTERA

- 1 I dikten "För bra" på sidan 102 säger Joshs tränare "att man kan vänja sig vid att saker går som dom ska, men man är aldrig beredd när något går fel". På vilket sätt blir tränarens ord verkliga för Josh i avsnittet du har läst? Kan du känna igen dig i tränarens tankar? På vilket sätt då?
- 2 Vilka andra texter/filmer/pjäser har du läst, sett eller hört som påminner om avsnittet du har läst? Vilka då? På vilket sätt liknar de varandra?

UPPGIFTER

- 1a** En allitteration är när flera ord i en dikt börjar på samma bokstav, till exempel skriver Josh att hans lag är **ostoppbart**, **oövervinnligt**, **och ja**, **obesegrade**. Allitterationen ger ofta rytm åt dikten. Läs dikten "Skrytmåns" på sidan 96 och hitta allitterationerna som börjar på bokstaven s. Läs texten och känn hur allitterationerna skapar rytm.
- 1b** Skriv en egen text där du använder dig av egna allitterationer för att skapa rytm i texten.
- 2 I dikten "Matchtid kl 18.00" på sidan 127–129 använder sig Josh av klockslag för att berätta om ett händelseförlopp. Läs dikten "Det här är andra året som jag" på sidan 130 och skriv den på liknande sätt med klockslag.

TREDJE PERIODEN SIDAN 137–198

Låt eleverna läsa *Tredje perioden* på egen hand. Låt dem sedan svara på frågorna och göra uppgifterna som finns på **kopieringsunderlag 5**. Låt eleverna tänka på egen hand, sedan tillsammans med en kamrat för att sedan avsluta med en gemensam diskussion i hela klassen.

INNEHÅLL

- 1 Sammanfatta avsnittet *Tredje perioden* i 2–4 meningar.
- 2 Vad tror Josh att straffet ska bli för att han har skadat JB?
- 3 Vad blir straffet?
- 4 Josh försöker på olika sätt be JB om ursäkt för det han har gjort. Ge exempel från texten på vad Josh gör att för att bli vän med sin bror igen.
- 5 Vad menar tränaren när han i dikten ”Tränaren kommer fram” på sidan 187–188 säger ”Om mina stjärnor kolliderar kommer inte universum att vara i balans”?
- 6 Hur reagerar mamma på att pappa vill börja arbeta?
- 7 Vad är det som händer i sista dikten på sidan 196–198? Förklara med hjälp av texten.
- 8 Vad tror du kommer att hända längre fram i boken?

DISKUTERA

- 1 När bröderna Bell har gjort något dumt får det tydliga konsekvenser hemma. De kan få göra varandras sysslor eller bli avstängda från aktiviteter. Vad tycker du om sättet som Josh och JB blir uppfostrade på? Vad är bra och vad är dåligt? På vilket sätt skiljer det sig från hur du blir uppfostrad?
- 2 Vilka andra texter/filmer/pjäser har du läst, sett eller hört som påminner om avsnittet du har läst? Vilka då? På vilket sätt liknar de varandra?

UPPGIFTER

- 1a** Liknelser och metaforer hjälper läsaren att skapa bilder i huvudet. En liknelse är när man jämför någon eller något med någon eller något annat, till exempel *hal som en ål*. I en metafor använder man inte ordet ”som” utan man säger istället att någon *är* något annat, till exempel: *Du är en ål*. I dikten ”Storm” på sidan 153–154 använder Josh både liknelser och metaforer för att beskriva sin pappa. Läs dikten och hitta minst två liknelser och två metaforer.
- 1b** Skriv en text eller dikt där du använder dig av olika väderfenomen som metaforer för att beskriva dig när du är glad, arg, ledsen eller sur.
- 2a** Läs dikten ”Mitt på dagen, i idrottshallen med pappa” på sidan 196–198. Dikten består nästan enbart av två ord på varje rad. Det, tillsammans med rimmen ger dikten både rytm och fart. Välj ut de rader som du tycker har bäst rytm och fart och läs dem högt för en kamrat. Lyssna på din kamrats läsning. Vilka rader valde din kamrat?
- 2b** Inspireras av Joshs dikt på sidan 196–198 och skriv en egen två-ord-på-varje-rad-dikt.

FJÄRDE PERIODEN SIDAN 199–224

Låt eleverna läsa *Fjärde perioden* på egen hand. Låt dem sedan svara på frågorna och göra uppgifterna som finns på **kopieringsunderlag 6**. Låt eleverna tänka på egen hand, sedan tillsammans med en kamrat för att sedan avsluta med en gemensam diskussion i hela klassen.

INNEHÅLL

- 1 Sammanfatta avsnittet *Fjärde perioden* i 2–4 meningar.
- 2 Vad är en *myokardinfarkt*?
- 3 På vilka olika sätt reagerar Josh och JB på att deras pappa är sjuk?
- 4 Vad tror du Josh menar när han i dikten "Jultomten kommer förbi" på sidan 209–211 säger att "Glädjen är en stor flod, och jag har glömt hur man simmar."
- 5 Vad händer precis innan de ska åka iväg till distriktsmästerskapsfinalen?
- 6 Hur avgörs finalen?
- 7 Vad tror du kommer att hända i slutet av boken?

DISKUTERA

- 1 Vad är det för budskap pappa vill ge Josh och JB när han talar om händelsen med flickan och gungan?
- 2a När Josh och hans pappa blir ensamma på sjukhuset har de svårt för att prata med varandra. På vilket sätt löser Josh och hans pappa sin situation? På vilket sätt är det en bra lösning?
- 2b Har du varit med om någon situation där det har varit svårt att prata? Vad var det för situation? Hur löste sig situationen?
- 3 Vilka andra texter/filmer/pjäser har du läst, sett eller hört som påminner om avsnittet du har läst? Vilka då? På vilket sätt liknar de varandra?

UPPGIFTER

- 1 Dikterna "Sms från Vondie" på sidan 207 och "Sms från mamma del 2" på sidan 220 är skrivna som sms-meddelanden. Skriv om dikten "Jultomten kommer förbi" på sidan 209–211 till en sms-dikt.
- 2a En dikt där flera rader börjar på samma sätt kallas för en anafor. Läs dikten "Mamma, eftersom du frågade ska jag berätta varför jag är så arg" på sidan 206. Vilket eller vilka ord upprepar Josh i dikten? Vilken effekt tycker du att anaforen/upprepningen har i dikten?
- 2b Skriv en egen dikt där du upprepar ett eller flera ord i början av raderna.
- 3a Läs dikten "Jag tror aldrig jag kommer att vänja mig vid" på sidan 215. Dikten upprepar sig både i början och i slutet av varje rad. När ett eller flera ord upprepar sig i slutet av varje versrad kallas det för epifor. Vilka ord upprepar Josh i dikten? Vilken effekt tycker du att anaforen och epiforen har i dikten?
- 3b Skriv en egen dikt där du använder dig av både anaforer och punkt.
- 4 Onomatopoetiska ord är ord som härmar verkliga ljud, till exempel är orden *krascha*, *visslar* och *sörpla* onomatopoetiska. Läs dikten "Precis när vi är på väg att åka till finalmatchen" på sidan 217–218. Vilka onomatopoetiska ord hittar du i texten?

ÖVERTID SIDAN 225-239

Låt eleverna läsa *Övertid* på egen hand. Låt dem sedan svara på frågorna och göra uppgifterna som finns på **kopieringsunderlag 7**. Låt eleverna tänka på egen hand, sedan tillsammans med en kamrat för att sedan avsluta med en gemensam diskussion i hela klassen.

INNEHÅLL

- 1 Sammanfatta avsnittet *Övertid* i 2–4 meningar.
- 2 Vad får du veta i ”Artikel nummer 2 i Daily News (14 januari)” på sidan 227–228 som du inte visste sedan tidigare?
- 3 Vad är det som *inte* finns på begravningar, enligt Josh?
- 4 Vad är det Alexis säger som får Josh att skratta ”för första gången på flera dagar”?
- 5 Förklara vad Josh menar när han säger att ”den orangefärgade sfären har vingar, som om en ängel för den till korgen”.

DISKUTERA

- 1 Hur förändras relationen mellan Josh och JB i avsnittet?
- 2 Hur förändras relationen mellan Josh och Alexis i avsnittet?
- 3 Bokens allra sista mening ”Jag ser hur bollen lämnar hans händer, och färdas, likt en fågel som flyger och svävar högt uppe i skyn, i en korsdribbling ovanför oss.” är symbolisk och kan tolkas på flera sätt. Hur tolkar du den?
- 4 Vilka andra texter/filmer/pjäser har du läst, sett eller hört som påminner om avsnittet du har läst? Vilka då? På vilket sätt liknar de varandra?

UPPGIFTER

- 1 Under minnesstunden hemma hos familjen Bell är luften bland annat fylld av John Coltrane och Jay-Z. Men vilka är de? Sök på internet om du behöver.
- 2 Den första dikten i avsnittet *Övertid* på sidan 227–228 är skriven som en tidningsartikel. Skriv om dikten ”Straffkast” på sidan 236–239 till en tidningsartikel.

EFTER LÄSNINGEN

Här nedanför följer några förslag på olika uppgifter som eleverna kan arbeta med efter att de har läst *Crossover*.

BOKSAMTAL

När eleverna har läst klart boken kan det vara lämpligt att ha ett avslutande boksamtal. På **kopieringsunderlag 8** finns frågeställningar som eleverna kan arbeta med, enskilt eller i grupp, muntligt eller skriftligt.

SAMTALA OM BOKEN

- 1 I en roman brukar bokens huvudpersoner utvecklas på ett eller annat sätt. Det kan vara att de lär sig något nytt om sig själva eller om världen omkring dem. Fundera över hur bröderna Bell utvecklas under bokens gång. Vad lär de sig för nytt om sig själva och om sin omvärld?
- 2 Romanen är skriven ur Joshs perspektiv. På vilket sätt tror du att berättelsen hade blivit annorlunda om någon annan hade berättat den? Vems version, utöver Joshs, hade du velat höra och varför?
- 3 I boken finns flera mörka och sorgliga händelser. Men trots allt mörker och all sorg finns det också ljuspunkter i boken. På vilket sätt tycker du att boken är både glad och sorglig? Ge exempel från boken när du förklarar.
- 4 Vilka liknande händelser, situationer och relationer från boken har du varit med om eller kan känna dig i? På vilket sätt är de lika?
- 5 Boken är skriven i diktform. Vad tyckte du var bäst med det sättet att skriva? Var det något du saknade eller tyckte var svårt när boken var skriven i diktform? Förklara. På vilket sätt hade boken blivit bättre/sämre/annorlunda om den hade varit skriven på ett annat sätt?
- 6 Vilken dikt i boken tyckte du mest om? Förklara varför du tyckte om just den dikten.

SKRIV OCH LÄS DIKTER I JOSHS ANDA

Låt eleverna inspireras av Joshs olika sätt att skriva poesi. Gå igenom tillsammans med eleverna hur Josh arbetar med rim och allitterationer, anaforer och epiforer, liknelser och metaforer och onomatopoetiska uttryck i sina dikter. (Begreppen finns förklarade under de olika uppgifterna i avsnittet **Under läsningen**)

Prata också med eleverna hur Josh/författaren använder sig av textens utseende och form för att skapa bilddikter. Titta exempelvis på dikterna ”Dribblar” på sidan 5 och ”Fast break – snabbkontring” på sidan 151–152 som inspiration hur eleverna kan arbeta med diktens form för att skapa egna bilddikter.

På **kopieringsunderlag 9** finns flera diktuppgifter att välja på.

SPORTDIKT

- Läs dikten ”Fast break – snabbkontring” på sidan 151–152. Välj sedan en egen sport eller fritidsaktivitet att skriva en dikt om. Välj ut en typisk situation i sporten eller fritidsaktiviteten som du vill beskriva. Vilka typiska ord och begrepp finns det som du kan få med i din dikt? På vilket sätt kan du använda ord och uttryck för att formge dikten? Skriv din sportdikt och använd dig av olika knep, till exempel rim, liknelser och anaforer.

SJU RÖRLIGA ORD

- Ordet *hoppas* skulle kunna skrivas så här i en dikt:

r

a

p

p

o

h

- Skriv en dikt där de här sju orden kommer med.

rullar studsar faller lyfter dyker flyger cirklar

- Hur kan du använda dig av orden för att forma dikten? Använd dig också av poetiska knep som till exempel rim, alliterationer och metaforer.

UR NÅGON ANNANS PERSPEKTIV

- Dikterna i boken är skrivna ur Joshs perspektiv, det är han som berättar. Men hur skulle någon av dikterna låta om någon annan får berätta dem? Välj en dikt i boken där fler än Josh är inblandade, till exempel JB, föräldrarna eller tränaren. Skriv en ny dikt ur någon av de andra personernas perspektiv. Vilka ord använder de? Vad tycker och tänker de om situationen? Vilka språkknep använder de när de skriver sin dikt?

TVÅ BRÖDER

- Skriv en dikt om bröderna Josh och JB. Varannan rad/strof ska börja med ”Josh är...” och den andra raden/strofen ska börja med ”JB är ...” Ta hjälp av bokens innehåll om bröderna för att skriva din dikt. Använd dig också av poetiska knep som till exempel liknelser, metaforer och rim.

LÄS JOSHDIKTER HÖGT

- Många av Joshs dikter passar att läsa högt. Prova att läsa någon av dikterna i boken högt för varandra. Försök att med rimmens och radbrytningarnas hjälp skapa rytm i dikten. Inspireras gärna av hur rappare och hiphopartister framför sina texter.

LÄS DINA DIKTER HÖGT

- Välj någon av de dikter du själv har skrivit och läs den högt för en kamrat eller för hela klassen. Skapa rytm med hjälp av dina rim, alliterationer och dina radbyten. Kanske kan ni ha en egen diktläsningsshow i klassen?

SKRIV OCH TALA I OLIKA GENRER

Låt eleverna inspireras av hur Josh använder sig av olika genrer och texttyper för att skriva sina dikter. Läs till exempel ”Artikel 2 i Daily News” på sidan 227–228 som inspiration.

För att eleverna ska kunna genomföra uppgifterna måste du undervisa eleverna om vilka typiska drag i uppbyggnad och språk de olika genrerna har.

På **kopieringsunderlag 10** finns flera uppgifter att välja på.

NYHETSARTIKEL ELLER NOTIS

- Välj en eller flera dikter ur boken och använd innehållet för att skriva en nyhetsartikel eller notis om händelserna. Använd dig av rubrik, ingress, brödtext och bilder när du sätter samman din text. Variera mellan beskrivningar, förklaringar och citat från personer som intervjuas.

REPORTAGE

- Tänk dig att du är journalist och har fått i uppdrag att skriva ett reportage om Josh (eller båda bröderna) ett år efter att de vann mästerskapstiteln. Du åker hem till Josh för att prata med honom om livet och om basketen. Vad har hänt sedan sist? Hur går det för honom i skolan? Hur är relationen mellan honom och hans bror? Vad gör han när han saknar sin pappa? Variera din text mellan att berätta, beskriva och citera. Använd dig av alla dina sinnen när du skriver.

RADIOINTERVJU (GRUPPUPPGIFT 2-4 PERSONER)

- Tänk dig att du är programledare för ett radioprogram. Temat för nästa program är ”idrottsfamiljer” och därför har ni bjudit in Josh, JB och hans mamma till studion. Förbered ert radioprogram genom att skriva ett radiomanus. Bestäm vem som ska spela vilken roll och spela in intervjun. Ni kan också välja att spela upp den som en scen i ett tv-program.

LEVNADSREGLER

- Inspireras av Josh och skriv egna levnadsregler.

BERÄTTELSE/NOVELL

- Hur fortsätter berättelsen i *Crossover*? Vad kommer att hända med Josh, JB och alla de andra? Skriv en kort berättelse eller novell där du berättar om vad som hände efter det att boken tog slut. Du bestämmer själv ur vems perspektiv du ska berätta. Använd dig gärna av händelser från boken om du vill återberätta något i din text.

INFORMERANDE TAL

- I ett informerande tal berättar du för andra vad du vet i ett visst ämne. Du ska nu förbereda och genomföra ett informerande tal i ett ämne som hör till boken *Crossover*. Du kan till exempel ta reda på vem författaren Kwame Alexander är och vilka fler böcker han har skrivit. Du kan ta reda på mer om översättaren Jason ”Timbuktu” Diakité eller så kan du ta reda på mer information kring en idrott, till exempelvis basket. Sammanställ informationen du hittar och presentera det för dina kamrater i ett tal. Använd dig gärna av bilder och musik när du presenterar.